

Զարմանալի՛ բան. Բ. ԴՊԼՈՆ Ի՞նչ

գործ ունի մեր հայերէն լեզուի խըն-
դիրներին մէջ որոնք ինք հասկնալու
և լուծելու բոլորովին անկարող է :
Կերելի թէ Բ. Դուռը Սայիտ փաշայի
օրով կը լանայ իր ճնշումներն ա'լ բո-
լորովին ծայրայեղութեան տանիլ ,
Հայերն անհրաժեշտ կերպով իրեն
դէմ գրգռելու համար :

« Սթանտարտ » ի թղթակցի ըսածին
նայելով , Սուլթանը կասկածներ է ե.
ղեր որ Հայ ազգի երեք մասերէն (ու.
սաւորչական , հռովմէական և բողոքա-
կան Հայերէ) Օրմանեան պատերազմի
նախագահութեան տակ այսպիսի ժո-
ղովի մը գումարուելուն մէջ քաղա-
քական թագուն նպատակ մը կայ
անշուշտ ... :

Ինչ նորք քաղաքագիտութիւն...
Կերելի թէ Սուլթանն այնչափ կասկա-
ծոտ դարձեր է որ քաղաք ատենն ինք
իր ստուերէն ալ պիտի սկսի վախ-
նալ , կարծելով թէ ամէն տեղ և ամէն
մարդեր իրեն դէմ դաւադրութիւններ
նրբելով կը դրաղին :

— Ասկէ առաջ Ս. Պատրիարքը
լծագրիրով մը խնդրած էր Բ. Դուռէն
որ Հայերին քաղաքէ քաղաք երթե-
ւեկութեանը դէմ դրուած արգելքը
վերցուի և յայտնած էր որ անկարելի
կը լինի իրեն այսպիսի խիստ ճնշուած
կացութեան մը մէջ պաշտօնավարել :
Բ. Դուռը պատասխաններ է եղեր թէ
կառավարութիւնը զգուշութեան հա-
մար պարտաւորուած է այժմ , ոչ
միայն արգէն դրուած արգելքները
չվերցունել , այլ և աւելի խստացունել
զանոնք , քանի որ Հայերի կողմէն
նորէն յեղափոխական շարժման մը
ձեռնարկութիւններ սկսուած են ար-
տասահմանի մէջ :

ՀԱՅԵՐ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Առաջիկայ 1903 սեպտեմբերի պիտի
կատարուի Ս. Էլմիածինի Մայր-Աթոռի
1600ամեակը , Այս նպատակով կրօ-
նական արարողութիւն մը կարգադ-
րելու համար այժմէն պատրաստու-
թիւններ կը տեսնուին : Նոյն օր Ս.
Միլոնի օրհնութիւն ևս պիտի կա-
տարուի և այդ ալ առիթ մը պիտի
լինի որ զանազան կողմերէ ուխտա-
ւորներ հաւաքուին Ս. Էլմիածին :

— Մոսկուայի Ժամհարեան եղ-
բայրներն որոնք Թիւրքիայի Մարաշ
քաղաքին մէջ իրենց անունով որբա-
նոց մը հաստատած են , այս անգամ
ալ 10.000 Փր. զրկած են նոյն որբա-
նոցի տարեկան ծախքին համար :

— Օտէսայէն Տ. Գրիգոր Ա. քննյ.
Խորասանճեան հետեւեալ կտակի լուրը
հաղորդեր է Կ. պոլսի Ս. Պատրիար-
քին . — Ասկէ 20-25 տարի առաջ ,
ռուսահայապատկ Հայ մը Տ. Գրիգոր
Սերբերինիկով , յիշեալ քահանայի
յորդորանքով կտակ մ'ըրեր է որի
գումարն է 40.000 ռուբլ . Այդ գումար
անձեռնմխելի կերպով պիտի մնար
Օտէսայի Պետական Պանքան . Իսկ տո-
կոսներն ամէն տարի պիտի ստանային
հետեւեալ հաստատութիւնները . Ա.
24.000 ռուբլի . տարեկան %6ն 4էն
տոկոսը՝ 960 ռուբլ . Վանի Հայկազեան

և Սանդխտեան երկսեռ վարժարան-
ները . Բ. 6000 ռուբլի տոկոսը՝ 240
ռուբլ . Ս. Էլմիածինի ճեմարանը . Գ.
6000 ռուբլի տոկոսը՝ 240 ռուբլ . Ս.
Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց վար-
ժարանը . Դ. 4000 ռուբլի տոկոսը՝
160 ռուբլ . Օտեսայի Հայոց ծխական
երկսեռ դպրոցը . Կտակի տրամադ-
րութեան համաձայն , վերոգրեալ տո-
կոսները կտակարարին կողմէ պիտի
գանձուէին մինչև իր մահը . Իսկ իր
մահէն յետոյ , իր կնոջ՝ Տին . Մարիամի
կողմէն . Իսկ անոր մահէն ետքն ալ
պիտի ստանային վերոյիշեալ հաստա-
տութիւնները : Ինչ տարի առաջ Տ.
Գրիգոր Սերբերինիկով մեռած լինե-
լով , իր կին կը ստանար ցարդ այդ
տոկոսները : Անցած յունիս ամսին մէջ
կինն ալ մեռեր և թաղուեր է Ռուսա-
նիայի Իսմայիլիա քաղաքը :

Տ. Գրիգոր Խորասանճեան Աւագ-
քահանայն անոր մահի լուրն առածին
պէս , փութացեր է Իսմայիլիա , ուր
հանգուցեալի ժառանգորդները կտա-
կի բոլոր պաշտօնավարութիւնն ու պան-
քայի տոմսերը յանձնելու են իրեն և
ինք ալ զանոնք Էլմիածին վնչ . Կա-
թողիկոսին զրկելու է պատշաճ գոր-
ծադրութիւն համար : Տ. Գրիգոր քա-
հանայն այդ կտակի մասին ինչպէս
Կ. պոլսի , նոյնպէս և Երուսաղէմի պատ-
րիարքին տեղեկութիւն հաղորդեր է :

ՊԵՐՇԵՆԱՅԻ ԲԱՆԱԿԱՆ ՕՍՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ալմանիայի Բայրութակի երեսփո-
խաններէն անուանի Տ. Է. Պէրնշտայն
(E. Bernstein) Հայ ժողովուրդի կրած
տառապանքներին և Եւրոպայի ունե-
ցած պարտականութիւններին վրայ
բանախօսութիւն մ'ըրաւ Պէրնշտայնի
մէջ , « Եւրոպայի Հայ Ուսանողական
Միութեան » նախաձեռնութեամբ :
3.500 հոգի ներկայ կը գտնուէին այդ
բանախօսութեան որ մեծ յաջողու-
թիւն ունեցաւ : « Միութիւն » ը մտա-
դիր է Տ. Է. Պէրնշտայնի բանախօսու-
թիւնը առանձին տետրակով հրատա-
րակել գերմաներէն , ֆրանսերէն և
հայերէն լեզուներով :

ՅԱՆԻՐՈՒՄ ԲԱՐՁՐԱՀԱՅԵԱՅ ՎԱՆԻՑ (1)

Բարձրահայեաց Աստուածամօր վնչ
տաճար ,
Աւերակաց կոյտ եւ դարձեր , ափսոս քեզ ,
Նրբեմն Աղձնեաց պայծառափայլ թաղուհի ,
Այժմ խաւար՝ սուգ եւ հազեր . ափսոս
քեզ ,
Գմբէթ չնիկ , վերուստ ի վայր յախ-
ճապակ
Յաղթ գազաթով երկնից ամպերն էր
հասած .
Խուժան Թուրքը խեցիներու պէս անարգ
Փշրեց , թափեց ոտքերու տակ . ափսոս
քեզ :

(1) Այս հռչակաւոր և մեծահարուստ
մենաստանը կառուցուած էր Արշնիի
երկձիղ քարալերին սպառուածքին վրայ ,
Տիգրանակերտէն 12 ժամ հեռի գէպ
հիւսիս :
Ի սկզբան փոքրիկ մատուռ մը եղած է
այն , և աւանդութիւնը Թաղէոս առա-
քելոյն կընծայէ անոր հիմնարկութիւնը :
Մենք կրկին տուի՞ պիտի ունենանք
այդ վանից մասին զրեւու երբ Աղձնիքի
աւերակեալ ուրիշ մենաստաններու նկա-
րագրականներն իս հրատարակուին :

Սուրբաղանիդ դարձերն ոսկի արծաթի ,
Զգեստներդ անգին դիպակ ոսկեթել ,
Գործ հազուադէպ ճարտար մատանց
նախաշի ,
Աւարեցին , մերկ թողուցին . ափսոս քեզ ,
Մագաղաթեայ գեղազրութիւնքդ ոս-
կեգիր ,
Անգիւտն խարք չին դարերու թանկագին ,
Պատառ պատառ ժայռերուդ մէջ ցանուցի
ի չիք դարձան , կը մորմոքեն . ափսոս քեզ ,
Խորտակեցին զամբանները պատուական
Գրտնալմաստակ վանահարցը անուանի .
Կորա՛նգացի՛ն հնութիւններդ պատմական ,
Միայն արցունք լաց մնացին . ափսոս քեզ ,
Նփրկերտի նահատակաց բիւր ոսկերք ,
Զոր Մարութայ ձեռքերն էին ամփոփած ,
Սուրբ սեղանիդ պատուանդանին տակ
համակ
Հորդ ճարակ մոխիր դարձան . ափսոս քեզ ,
Ուր կռածոյ սեղաններդ հիասքանչ ,
Նրբաքանդակ անմահ անդրիք հայկականք .
Խժգուժ ձեռքով դարձան անմահ անձանաչ
նրկրէ երկիր գերի գացին . ափսոս քեզ ,
Եղեմն էիր իմ հայրենեաց ցանկալի
Դրախտատունկ այգիներովդ անհամար .
Այժմ անբեր անապատ եւ փշալի .
Ի՞նչպէս չողբամ , չըսեմ հազար ափսոս
քեզ :

Գինիներդ նեկտար էին անապակ
Հնադարեան կարասներուդ մէջ հսկայ ,
Այժմ ջախջախ կիսախորտակ վայրահակ
Սև բուրձուց բոյն են դարձեր . ափսոս
քեզ ,
Օր մ'ալ անշուշտ թշնամիդ գլխուն
վատ
Պիտի պայթիլ արդարութեան շանթն ահեղ .
Տուել ու տեղը դառնան աւեր անապատ ,
Ոչ ոք խղճայ . ըսէ անոր ափսոս քեզ :
1899 Սեպտ . 3 Մ . ՅԱՄԴԵՑԻ
Ի Բաղրսն (յԱմերիկա)

Ն Ա Մ Ա Կ ԱՄԵՐԻԿԱԻ ՄԻԱՅՆԱԼ - ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԷՆ

Ֆրէզնօ , 25 մայիս 1902
Ազգային երեկոյթներու և ժողովնե-
րու եղանակն ա'լ անցաւ : Ամառը
վրայ կգայ , ալ ևս զաշտահանդէսնե-
րու եղանակը կը սկսի . այդպիսի հա-
մախմուսներ եթէ տեղի ունենան ,
ազգային-հայրենասիրական գործի հետ
ուղղակի յարաբերութիւն չունին , լոկ
զուարթ ժամանակներ անցունելու
համար կը սարքուին , ուր աւելի ըն-
կերակնութիւն կը տիրէ քան ազ-
գայնութիւն (այսինքն՝ ազգային վի-
ճաբանութիւններ) . այստեղ զուար-
ճութիւնը կը բուժէ այն վէրքերն զորս
իրար կուտանք ազգային կամ եկե-
ղեցական ժողովներու մէջ . ընկերա-
կան նոր սերտ կապեր կը մշակուին ,
իրար կը մօտենանք : Եթէ խորին ու-
սումնասիրութիւն մ'ընենք և այս-
պիսի հաւաքումներէ ծնած բարիք-
ները թուենք , նուազ չեն մնար « Լուրջ »
ժողովներէ յառաջ եկած արդիւնք-
ներէն ուր մեծ մասամբ « Խօսք կու-
զեմ » ը տեղ կը բռնէ : 13 թէ 14 տարի
առաջ , յուլիս 4ին զբօսնելու համար
Քօլեմբոյնթ ն. Եորք հաւաքուած
քանի մը պատանի-երիտասարդներ
նիւ. Եորքի և չրվակայից համար գրա-
դարան մը ունենալու խորհուրդը յը-
ղացան և գործադրեցին , որ մինչ հիմա
կը կենայ և որուն տարեդարձը դաշ-
տահանդէսով մը կը տօնուի : Քանի մը
տարի առաջ ալ հոս Ազգայինի մը տօնը
չնորհաւորելու պատրուակով զուար-
ճանալու համար տունը համախըմ-
բուածները հայկական եկեղեցի մը
կանգնելու գաղափարը կը յղանան

գոր հիմա ունինք : Վերջապէս ան-
պակաս են ազգային լրագրութեան
մէջ այսպիսի հաւաքումներու մէջ
(ըլլայ հարսանիք կամ հանդէսներ
բարեխորական ձեռնարկի համար գո-
յացած նուէրներու տեղեկութիւն
ները :

Ասոնք իրականութիւններ են ամե-
նորեայ պատահած անցքերու որոնց
ուսումնասիրութիւնը պէտք է յեղա-
շրջում մը բերէ ազգային ժողովներու
ցարդ որդեգրուած եղանակին մէջ :
Ֆրէսնօի հայութիւնը յորմէ հետէ
սկսած է թունդ ժողովներ ունենալ ,
նուազած է իր բարի արտագրու-
թիւնները , սոյն ատեն իր թիւ հետ ,
պատկուած է : Աղմկալոյդ պոռոտա-
բաններու ոտքը մինչև հիմա բարով
եղած չէ այս քաղաքին համար . ա-
տոնցմէ առաջ աւելի սէր և աւելի զո-
հարեցութեան տենչ կար այստեղի
փոքրածիւ հայերուն մէջ : Իրաց
կացութիւնը այս եղած է և մենք կը
գրենք նոյնը :

Ընկերական սերտ կապակցութիւնը
գաղափարակցութիւն յառաջ կբերէ .
նոյնպէս գաղափարակցութիւնը ըն-
կերակցութիւն կը ստեղծէ . մէկը միւ-
սին ծնունդ տուող այս երկու պարս-
զաներն անջատ նկատի առնուելու են
միշտ ազգային գործունէութեան մէջ
եթէ նպատակ կայ բարիք յառաջ բե-
րելու : ԼաՀէյի մէջ երբ վնչաժողովը
պատերազմի առաջը առնելու համար
ժողովներ կընէր , Լոնտոնի Ռեվիւսի
հանրածանօթ խմբագիրը Սթէտ կը
գրէր պետութեանց ներկայացուցիչ
ներու սարքած հացկերովնիւրու
ընկերական յարաբերութիւններու
մասին , ըսելով թէ այդ հացկերովն-
ներ և ընկերական տեսակցութիւնն
պետութեանց ներկայացուցիչներ
աւելի իրար պիտի մօտեցնեն և ծո-
նօթացնեն և այդ աւելի պիտի նպա-
տէ վնչաժողովի ցանկալի նպատա-
կին քան վնչաժողովին մէջ կատար-
ուած պաշտօնական գործողութիւնն-
րը ու դիւանագիտական . յարաբերու-
թիւնները :

Փորձառութիւնը և հարեան ազգե-
րու մէջ պատահածները մեղ պէտք է
ըմբռնել տան լոկ ընկերական յարա-
բերութիւններ մշակելու համար կա-
մակերպութիւններ ալ ունենալու ա-
հրաժեշտութիւնը . կամ թէ եղա-
կազմակերպութիւններուն մէջ ատոյ
համար շատ տեղ տալու է . աւելի
չիտակն է յատուկ նպատակին համար
կազմակերպութիւն մը ունենալը ու
կարենայ մուտ գտնել անխտիր կու-
սակցականն ալ , չէզոքն ալ , յարա-
ուանականն ալ :

ՓՈՔՐԻԿ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Ի . Ոռօրըրքառն . Յ . Թ . — Զի-
նախորդ նամակի համեմատ , ձեր ու-
ղած գիրքերն ու Արմենիայի վերթի-
թիւները զրկուած են 11, Quimber-
ինչպէս որ քարտով մ'ալ իմացուց-
էինք ձեզ : Այսուհետեւ դարձեալ հի-
հասցեով կը զրկուին թերթերը , ձեզ
վերջին նամակի համեմատ :

ԹԻԻՐԻԱՆԸ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսիայի ծարիրն հորեղորորդի Բարձր. Նորկէյ Միխայիլովիչ մեծ դուքսն ու մեծ դքսուհին (որ Յունաստանի Թագաւորի աղջիկն է) Յունաստանէն վերադառնալով Ռուսիա գնացած միջոցին Կ. պօլսո հանգիպեցան և սուլթանին այցելեցին որ իրենց մեծ պատիւներ ըրաւ :

— Կ. պօլսէն կը հաղորդեն թէ Կայս. Բժշկական վարժարանի ուսումնականքը, զնդապետ Իսսան պէյ, յունիս 16ի բշ. որ բէջովքէրի վեց հարուածով սպանուեցաւ Ալպանացիէ մը, Սթամպուլի մեծ փողոցին մէջ : Սպանութեան շարժառիթները յայտնի չեն : Կըսուի թէ Բժշկական վարժարանին մէջ լրտեսապետի պաշտօն ալ կը վարէր և այս կամ այն ուսանողի վրայ կասկածներ կը ներշնչէր ոստիկանութեան :

— Պէլլիատէն (Սերպիա) կիմացունեն որ թիւրք ոստիկանութեան պաշտօնեայ մը ոստիկանապետ Տէրփիլէ Էֆէնտիին զարկեր սպաններէ Իւսթրալի բուսական հիւպատոսարանին մէջ :

— Սուլթան Ապտիւլ Ազիզի անդրանիկ որդի Սուսուֆ Իզզէտտին Էֆէնտին ձերբակալուելով հսկողութեան տակ առնուեց և պալատին մէջ, կասկածուելով թէ սուլթան Համիտին դէմ դաւադրութեան մը խորհրդակից եղած է :

— Ժանտախտի 1-2 դէպքեր պատահած լինելով Կ. պօլսի մէջ, Կ. պօլսէն մեկնողները քարանթինաի ենթարկել սկսած են թէ՛ օսմ. նաւահանգիստներին մէջ և թէ՛ օտար երկրները : Բայց չը կարծուիր որ երկար տեւէ այս որովհետեւ թիւրքները մասնակի դէպքեր համարած են առոնք. այսու ամենայնիւ զգուշական խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են :

— Կ. պօլսէն կը հաղորդեն որ 350 Պուլկարներ խուժմը Սթրուսիմաի մէջ թիւրք պաշտպանութեան հետ զարնուելով յետ մղել է զանոնք : 25 թիւրք ըս պաննուած են :

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Սերպիայի Ալեքսանդր Թագաւորին և Տրակա Թագուհիին համար կըսուի թէ առաջիկայ սեպտեմբեր ամսի վերջ կամ հոկտեմբեր ամսի սկիզբ Ռուսիայի ցարին պիտի այցելեն Լիվադիա (Խրիմ) ուր պիտի գտնուին նաև Ռուսիայի արտաքին գործերի նախարար Լամստորֆ կոմսը, Սերպիայի նախարարապետ Տեթ. Վուկոչ, Պէլլիատի ուսումնական դեսպան Տ. Զարիքով, Բէթլիսպուրկի ուսումնական դեսպան Տ. Նովաքովիչ և այլն :

Հաւանական կը թուի որ Սերպիայի Թագաւորն ու Թագուհին վերադարձին Կ. պօլսո հանգիպին :

Պուլկարի Զէրաինան իշխանին Ռուսիայի ցարէն ընդունուելէն յետոյ, կարգն եկած էր Սերպիայի Թագաւորին :

— Սիւիսի կառավարութիւնը ժընէվէն արտաքին ժընէվի օսմ. նախկին ընդհ. հիւպատոս պարոն Րիթթֆէլտը :

— Սրբեակ դաշնակցութիւնը վերանորոգուեցաւ : Աւստրիական արտաքին և Ռուսիայի ներկայացուցիչները Գերմանիայի պետական քարտուղար տը Պիլլովի հետ մէկտեղ յունիս 28ին Պէրլին մէջ ստորագրեցին վերանորոգուած դաշնագիրն : Զին դաշնագիրն մէջ նշանակելի փոփոխութիւններ չեն մտցուած :

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԳՐԱՑՈՒՑԱԿ

(Շար. 39րդ բուհն և վերջ)

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ, ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԵՒ ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ

Պր. սնդ.

Ազգայնական Հ. Կ., Կենսագրութիւն երեւի անձանց, իրենց կենդանագիրներով 2.50

Գալիլայական Հ. Ա., Պատմութիւն հին և նոր ազգաց. 5 հտր. 11

Եւգենի Արքիմիտա, Արթիւ պէյ, նախարար արտաքին գործոց և վաճառականութեան Ե. զիպտոսի (1800-1859) 50

Էփրիկեան Հ. Ս., Գրական ատլաս (20ի չափ քարտէշներով, մի քանի մայրաքաղաքների պատկերներով, աշխարհագրական տեղեկութիւններով և քարտէշներին մէջ նշանակուած քաղաքներ ընդհանուր ցուցակով) 3

Լամէ Յիւրի, Պատմութիւն Անգլիոյ. տպգ. 1862 2

Յովնանեան Հ. Պ., Պատմութիւն իտալիայի. տպգ. 1864 2.25

* Ստեփանեան Հ. Գ., Աշխարհագրութեան տարբերք. 185 պատկերներով զարդարուած 1.25

Գիտական եւ ԱՐՇԱՍԱԿԱՆ Գալիլայական Հ. Պ., Կենդանականութիւն (415 պատկերներով) 2.30

Երեմեան Հ. Ս., Հանքաբանութիւն (131 պատկերներով) 2.30

Նոյն, Կենդանաբանութիւն և մարդկազմութիւն պատմական և նկարագրական (480 պատկերներով) 3.50

Ստիպարեան Հ. Հ., Բուսականութիւն (200 պատկերներով եզարդ. հայ բառադրով) 2.42 2.50

Նոյն, Երկրաբանութիւն (կը խօսի երկրի կազմութեան և հողի զանազան տեսակներին, հանքերի և հրաբուխների վրայ). 200 պատկեր. 223 երես. Բ տպ. 2.50

Հ. Ս. Քալուշիի երկեր Արուեստաբանութիւն կամ Շտեմարան գիտելաց 3.50

* Երկրագործութիւն պոկրդ. 2.50

Կաթնաբանութիւն » 2

Մեղուաբանութիւն » 2

Շերմաբանութիւն » 1.30

Պարտիզպանութիւն » 2

Պողոթանութիւն » 2.50

ԲԱՍԳԻՐԻՆԵՐ, ԲԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԽՈՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԳԻՐԻՆԵՐ

* Ազգերեան. Առձեռն բառարան հայկազեան լեզուի. գրաբարէ աշխարհաբար և աճկրն. 10.50

Գալիլայական, Առաջնորդ զրուցատրութեան գաղղիներէն և հայերէն (հնչումը հայերէն գրով) 2.50

Նոյն, անգլիներէն և հայերէն (հնչումը հայերէն գրով) 2.75

* Գալիլայական Հ. Ս., Բառգիրք գաղղ. հայ. տաճկ. 8

Երեմեան Հ. Ս., Պատկերազարդ բառգիրք գործնական զի-

տութեանց գաղղիներէն հայերէն (և իբր յաւելուած հայերէնէ և տաճկերէնէ գաղղիներէն) 13

Էփրիկեան Հ. Ս., Բառագիրք գաղղ. հայ. տաճկ. 7.50

Թերզեան Թ., Ֆրանսերէն լեզուի գործնական քերականութիւն, Անի ոճով (խօսակցութեան պարզ և զիւրի ոճով կը սովորեցունէ ֆրանսերէն քերականութիւնը) Մաս Ա 1.80

Նոյն. Մաս Բ. Հրահանգք 1.80

Թորոսեան Պ. Ո., Ինքնուսուցիչ անգլիներէն լեզուի 10

Նոյն. Առձեռն ամբիկեան բառարան անգլիներէն հայերէն 8.80

Խալիկեան Հ. Յ., Կրթարան անգլիներէն լեզուի. 2 հատոր (Անգլիներէն լեզուն զիւրի կերպով սովորելու համար գործնական ոճով քերականութիւն մ'է, կանոններով և հրահանգներով մէկտեղ). 2 հատորը մէկտեղ 4.50

* Լուսինեան, Բառարան հայերէնէ գաղղիներէն (հայերէն բազմաթիւ ոճերի և ասացուածների ալ ֆրանսերէն համապատասխան թարգմանութիւնները դրուած են) Բ տպգ. 11

Լուսինեան, Նոր Բառգիրք պատկերազարդ ֆրանսահայ. Ա հատոր A—H (Հսկայ գործ մ'է. մինչև այժմ հրատարակուած ֆրանսերէնէ հայերէն բառարանների ամենէն ընտիրը) 25

* Քալուշի Հ. Ս., Բառգիրք արուեստից և գիտութեանց և գեղեցիկ դպրութեանց. գաղղ. հայ. տաճկ. (Պատկերազարդ 2 խոշոր հատորներ. 2000էն աւելի երկրիկեան երեսներով, ուր ամէն մէկ բառի առջև երկարօրէն և մանրամասնաբար տեղեկութիւններ տրուած են զիւրահասկալի պարզ գրաբար լեզուով. վերջն ալ կցուած է գիտական բառերի հայերէնէ գաղղ. բառարան մը : Օգտակար և հազարն աշխատութիւն մ'է այս որ մեծ պատիւ կը բերէ հեղինակի հմտութեան և համբերատար ոգիին). 2 հտր. 65

ԶԲՈՑՈՒՅԻՉ ԵՒ ՕԳՏԱԿԱՐ ԱՅԻՆԱՅԻ ԳԻՐԻՆԵՐ

Եզրովրոս. (Թոյն երեւի առաւելաւ 300է աւելի իմաստայից, զբօսցունող և կրթող առակների հայերէն աշխարհաբար թարգմանութիւնն է. Ամէն մէկ առակի վրայ անոր բարոյական իմաստը դրուած է թէ՛ գրաբար և թէ՛ աշխարհաբար երկու տող ոտանորով. առակին տակն ալ աշխարհաբար գրուած խրատական բացատրութիւն և 8 տող գրաբար ոտանաւոր : Առակները բացատրող բազմաթիւ պատկերներով զարդարուած է Լ. յս զիւր հայերէն մի քանի անգամ տպագրուած է) Վերջին տպգ. 4.25

Պերկարտեան տը Սէն. Բիւր, Պերկարտեան տը Սէն. Բիւր,

Պոլ և Վերգիլի (Հեռու գաղթաւ վարի մը մէջ ֆրանսացի երեստաարդի մը և երեստաարդու հիւր մը իրենց անմեղ և բնական սիրոյն դէմ մարդկային ընկեւութեան սխալ հաշիւներովն եղած արգելքներին և յուսախաբութիւններին զոհուելը նկարագրող խիստ սրտաշարժ վիպասանութիւն մ'է որ չէ կարելի կարգաւ առանց արտասուքի Ֆրանսերէնէ թարգմանուած է գրեթէ ամէն լեզուի, ինչպէս և հայերէն, թէ՛ գրաբար և թէ՛ աշխարհաբար և մի քանի անգամ ձեռն Մեղ մօտ ծախու գտնուած Աստուածատուրեան Մանուկ պէյի աշխարհաբար թարգմանածն է որ 1894ին Յրդ. անգամ տպագրուած է և պատկերներով զարդարուած) 3.50

Շէքսպիր, Համլէթ (Տիեզերահալակ այս ողբերգութեան հայերէն աշխարհաբար լեզուով թարգմանութիւնն է, քաջ անգլիագէտ Տիար Գարեգին Յ. Փափագեանի ձեռքով) 2.50

* Պրիշըր, Բանալիք բնական երկութից (Բնագիտական ինքնուրուի վրայ 2013 հետաքրքրաշարժ հարցուններ և իրենց պատկերներ զիւրահասկալի ոճով) 3

Ռոպէնտեան Քրիշտօֆ (Հետաքրքրաշարժ և հրահանգիչ վիպասանութիւն մը որ գրեթէ ամէն լեզուի թարգմանուած է և հայերէն թարգմանութիւնն ալ մի քանի անգամ տպագրուած) 3

Տերտերեան Հ. Ղ., Թուհանա տ'Արք կամ Օրլէանի օրիորդն պատմութիւնը 1.25

ՖԱՆՏԵՐԵՆ ԳԻՐԻՆԵՐ

F. ԵՂ

* ALISHAN. L'Arménie Pittoresque, (36 vues de l'Arménie), divisée en trois parties, chacune contenant 12 vues avec texte.... 13 50

Chaque partie séparément.... 5 »

ALISHAN. Sisouan ou L'Arménie-Cilicie, avec tableaux en couleur..... 55 »

Le même, avec tableaux en noir. 45 »

* ISSAVERDENZ P. J. Histoire d'Arménie, illustrée. 3 vol. in 4°. 86 »

Le même, en 2 vol. in 8°. 43 »

* LANGLOIS V. Collection des Historiens de l'Arménie. 2 vol.. 32 »

Chaque volume séparément... 16 50

* LANGLOIS V. Le Trésor des Chartes d'Arménie ou Cartulaire de la Chancellerie Royale des Roupeniens..... 14 »

ROSENBOURG (B. de). De la Possibilité du Désarmement général. Solution de la Question de l'Alsace-Lorraine, etc., par le partage de la Turquie..... I »

ԱՆԳԼԻՆԵՐԵՆ ԳԻՐԻՆԵՐ

* ALISHAN. Pittoresque Armenia. With 12 pictures..... 5 »

BYRON (Lord). Armenian Exercises and Poetry..... 5 »

SETH J. MESROVP. History

F. c.
of the Armenians in India (From
the earliest times to the present
day)..... 5 50
ZORAB M. J. Haic et Belus. A
National Drama. Calcutta, 1895.. 2 »

* * *
ԱՇԽԱՐՀԱՅՈՑՑ ՔԱՐՏԵՂԵՐ
Հայերէն տառերով

Ֆր. սնթ.
* Հայաստանի աշխարհացոյց
քարտէզը ըստ նախնի աշխար-
հագրաց. փորագրուած վննետիկ 4
* Սխառնակ (Հին և նոր կիլիկիա)
աշխարհացոյց քարտէզը 2
Լատինէրէն տառերով

* Հայաստանի մինչև այժմ հը-
րատարակուած անկախ քարտէզը
նախնի աշխարհացոյց (Nouvelle carte
générale des Provinces Asiatiques
de l'Empire Ottoman, par H.
Kiepert). Կտաւի վրայ առնուած
է, թէ՛ հեռ. քարտէզը գործածուե-
լու և թէ՛ պատի վրայ կախուելու
համար ուր 1 մէթր և 64 հարիւ-
րորդամէթր լայնութեամբ և 1
մէթր բարձրութեամբ տեղ մը
կը բռնէ 20

* Թիւրքիա իր նորոգակուած և
աշխարհային անկախ քարտէզը
Արաբիա (Carte générale des
Provinces Européennes et Asiatiques
de l'Empire Ottoman). Կտաւի
վրայ առնուած է և պատի վրայ
1 մէթր և 27 հարիւրորդամէթր
լայնութեամբ և 92 հարիւրոր-
դամէթր բարձրութեամբ տեղ
կը բռնէ 15.50

* Կովկաս, Արմենիա, Քիւր-
տիստան և Ատրպատական 8.50
* Ատրպատական, Խանիկովի
գծած 6

* * *
ՊԱՏԿԵՆԵՐ

Հայ լրագրութեան հարիւ-
րամայ (1794-1894) յորհրդի
պատկերը 4
Հոստինեան խորէն Սրբազանի
պատկերը 65

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ՊԱՏԿԵՆԵՐ

Տաճկական բռնութեան նահատակ
եղող խորէն նարայէյ-Հոստինեան Սրբ-
ազանի պատկերը ընտիր թղթի վը-
րայ տպուած կը ծախուի Արմենիաի
խմբագրատունը: Գինն է 65 սան-
թիմ, փոստի ծախքը խմբագրատու-
նէն վճարուելով:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Ինչպէս ամեն լրագրութեան, Արմենիան
ալ կընդունի ծանուցումներ հրատարա-
կելու համար. անոնք որ պէտք կունե-
նան Արմենիաի միջոցով մէկի դիմում ա-
նել կամ մի բան յայտարարել, պատրաստ
ենք ընդունելի ծանուցումներ, ըստ
լրագրական սովորութեան: Ծանուցում-
ներէ գինները նշանակուած են Արմենիաի
հակառակ, տաւին վրայ հաշուելով. 1 եր-
կաթագրի (պատկեր) համար 2 սանթիմ
և 1 բոլորգրի համար 1 սանթիմ: 3 ան-
գամ գրուելիք ծանուցումի գինն վրայ
10 տոկոս կը լինի. 10 և աւելի ան-
գամներ գրուելիք ծանուցումի գինն վը-
րայ 0/0ին 30 տոկոս: Սակարկութիւն չը-
դունուիր:

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Արմենիաի խմբագրատուն մէջ
ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիր-
քերը որոնց առջեւ նշանակուած գի-
րքին մէջ հաշուուած է նաեւ զրկե-
ու փոստի ծախքը:

Ծրարները ապահովագրուած
(recommandé-registré) ստանալ ու,
զոյնները պէտք է որ ամեն մէկ ծրա-
րի (մինչեւ 2 քիլո) համար 25 սանթիմ
ապահովագրութեան ծախքը վճարեն:

Արմենիաի խմբագրատուն մէջ ծա-
խու գտնուած գիրքերի մանրամաս
ցուցակը հրատարակուած է Արմենիաի
14րդ շրջանի 77, 78, 79, 80 և 81
թիւերին մէջ:

Այդ թիւերէն յատկապէս աւելի
տպած լինելով, պատրաստ ենք ձրիա-
պէս զրկել անոնց որոնք կը փափա-
քին մեր գրացուցակներ ունենալ,
եթէ գոնէ 50 սանթիմ զրկելով գիրք
ուղեն մեզնէ նախապէս. այդ ուղուած
գիրքի ծրարին մէջ գրուելով կը շը-
կուին գրացուցակներն ալ:

Ամեն երկրի փոստերը, քանի՜ սան-
թիմի համար ալ լինի, մանտառը
փոստ կուտան մեզ վճարուելու համար
Մարսէյի մէջ:

Առձեռն ամբերկեան ԲԱՌԱՐԱՆ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ. Աշխա-
տասիրեց Պետրոս Ռ. Թորոսեան.
կը պարունակէ աւելի քան 25.000
բառեր: Նիւնորք. Էլիսա Խալաֆ և
ընկ. 1899:

Կարելի է ստանալ Արմենիաի
խմբագրատունէն 8 ֆրանցով Մար-
սէյի մէջ. իսկ Մարսէյէն դուրս շը-
կուելու համար, փոստի ծախքովը
մէկտեղ կարծէ 8 ֆր. և 80 սանթիմ.
փոստին արձանագրել տրուած (re-
gistered) զրկուելով 9 ֆրանց:

ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐԻԻՐԱՄԵԱՅ (1794-1894) ՅՈՐԵԼԻՆԻ ՊԱՏԿԵՆԵՐ

Հայ ազգին մէջ լրագրի սկզբնաւո-
րութեան դարադարձին առթով 1894
թուականին հրատարակուած այս միա-
ժալ գիրքով և լուսատիպ (phototypi-
que) շքեղ պատկերի մեծութիւնն է
50×35 հարիւրորդամէթր և տպուած
է 70×45 հարիւրորդամէթր քարտո-
նի (carton) վրայ այլ և այլ բնագրով:
Մէկտեղը գրուած է Հայ լրագրու-
թեան հիմնադրին, Տ. Յարութիւն
Գէնյոյ. Շմաւոնեանի, պատկերը և բո-
լորաբը՝ 1894ին հայերէն լեզուով
հրատարակուող բոլոր լրագրները,
անոնց գրէթէ ամեն քիլոյ խմբագրապետ-
ներէ պատկերներովը:

Գինն է 4 ֆրանց, ճանապարհա-
ծախքը մէկտեղ հաշուած. իսկ Պարս-
կաստանի համար 2 ֆրանց և 50
սանթիմ:

* * *
Գաղեմ քեարեան Հ. Գ. — Պատմու-
թիւն Հայ լրագրութեան ի սկզբանէ
մինչև մեր ժամանակը. Հատոր Ա.
1794-1860: Մէկ լուսատիպ պատկե-
րով: Գինն է, ճանապարհածախքովը
մէկտեղ, 2 ֆր. և 50 սանթիմ:

Վերագրեալ թէ՛ պատկերը և թէ՛
գիրքը կարելի է ստանալ Արմենիաի
խմբագրատունէն, արժէքը կանխիկ
զրկելով:

ՇԷՔԱՐԻՐԻ ՀԱՄԼԷԴԵՐ

Շէքարիւրի ՀԱՄԼԷԴԵՐ որ արեւմտ-
եան աշխարհաբար լեզուով հայերէնի
թարգմանած է քաջ անգլիագէտ
Տիար Գարեգին Յ. Փափագեան, կա-
րելի է ստանալ նաեւ Արմենիաի խմբ-
ագրատունէն:

Տպագրուած է վիէննայի Միլիթար-
եանց տպարանը, մաքուր թղթի վը-
րայ և ունի մեծ ութանկ գիրքով
183+իջերես:

Գինն է 2 ֆրանց և 50 սանթիմ:

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐԸ

(Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱԻՆՈՒԱՆ
ՄԻ ԻՐԱՎԱՆ ՎԷԳ)

ԳՐԵՑ ԱՊԼՂԱՐԻՊ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը
ներկայացունէ ընտանեկան տխուր
պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ
անբարոյական մի հայր իւր ապական-
ուած վարքուբարքով որչա՞փ չարք-
ներէ պատճառ դարձած է և վերջի
վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով
սպաննուած և անհետացած է աշ-
խարհէ: Գին 1 ֆրանց:

ԺԲ

ՀԱՅԱՐԱՎՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՆՄՈՑՇԵՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ
ԳՐԱՄ ՈՏԱՆԱԻՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայեր-
նասիրական ոտանաւորներէ մի քանի
ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իւր-

րեւ նմոյշներ զանազան քաղաքներ
մէջ և զանազան տպագրութիւններ
տակիւրերէն զբաւ ռոտանաւորներին
որոնք ժամանակին հրատարակուած չի-
լինելով կորսուած են այժմ: Այն մի
քանի ոտանաւորներ քոնք իբրեւ նմոյշ
ամփոփուած են այս տետրակի մէջ,
ցիր և ցան կը գտնուին Կ. Պոլսու
պագրութեան արգալին երգարաններին
մէջ՝ որոց վերստին տպագրութիւնն
վաղուց արդէն արգիւնուած է, և Արմե-
նիաի Արմենիա լրագրութիւններէն մէջ:
Նմոյշներէ մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ
առը. ւած են նաեւ թէ՛ այդ ոտանաւորնե-
րէն տպագրութիւններէ: տակ ներշնչ-
չուելով գրուած են: Գին 15 սանթիմ:

ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարա-
կած գիրքերին վրայ մասնաւոր զեւ-
կը լինի Պարսկաստանի Հայերէն հա-
մար որոնց կը շըկուի փակագծի մէջ
նշանակուած գիններով:

Ա. ՀԱՅ ԳԻՐԵԱՆԻԶԻ ՄԸ (Սպասուած)
Բ. ՀԱՅ ԳԻՐԵԱՆԻ
Գ. ՍԱՂԱՄՈՒՍ ԻՍԲԱԶԷԼԻ

Դ. ԱՅՈՑՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼԼԱՐԻՈՑ ԵՒ
ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈԼԼԱՐ ԱՊՏԱՐ
ԱՊՏԱՐԱՆ (Սպասուած)

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԵՈԼՈԳԻԱՆԵՐԸ. — (Հայաս-
տանցիներէ պանդխտութեան տխուր
հետեւանքներէ սէկ փոքրիկ պատկեր
կը ներկայացունէ վիպական կերպով)
Գին (90 սանթիմ) 1 ֆրանց 20 սանթիմ:

Զ. ԳԱՄԱՆ ԳԱՐԻՊԱՆ — ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ԸՆԹԵՐՈՒՄԱՆ յետ ալբոմի մէջ աւարտե-
լու (Սպասուած)

Է. ԼԻՆԶԻ ՕՐԵՆԷՐ ՏԱՃԱՎԱԶԱՍՏԱՆԻՄ
(Սպասուած)

Ը. ԹԻՐԻԳԻՒԹԻ ՀԱՅՆԵՐ ԵՒ ԻՐԵՆԸ ԳՐԱ-
ԾԻՆԵՐ (Թիւրքիաի Հայերէն և իրենց
գրաւոր ազգերի վրայ վիճակագրական
և ցեղաբանական ամփոփ և հետա-
քրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պա-
րունակէ: Թիւրքահայաստանի մէջ բը-
նակող այլ և այլ ազգերէ բնակիչներ
թուին բաղդաւանական մէկ ցուցակ
այ կցուած է տետրակին վերջը): Գին
50 սանթիմ (35 սանթիմ):

Թ. «ԱՐՄԵՆԻԱ»Ի ՅՈՒՇԱՐԱՐ (Արմենիա
Մ. տարեշրջանի թիւերը այժմ բոլոր
վին տպուած և միեւնոյն ժամանա-
շատերի հետաքրքրութեան տաւրի-
գարձած լինելով, այդ շրջանի մէջ թ.
Յոթութուցալեանի գրած առաջնորդ
յօդուածներէն գէթ 30ի չափ ամփոփ-
ւած են Յուդաւարի մէջ որ ութան-
գիրքով 124 էրեսներէ կը բաղկանայ)
(1 ֆրանց): 1 ֆր. 40 սանթիմ:

Ժ. ՎՐԷԺ (Պուլկարիաի մէջ թիւեր
արած բարբարոսութիւններէն մի փո-
քիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցը-
կուայ թէ Պուլկարներն ինչպիսի
շոյններէ դիմած են իրենց վրէժ լու-
ծելու համար): (15 սանթիմ), 20 սանթիմ:

ԺԱ. ԹՈՒՄԱՍ ԲՈՅԱՐԻՍ (Յունաստանի
Թիւրքերի արած բարբարոսութիւն-
ներէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկա-
յացունէ և ցոյց կուտայ թէ Յոյներ
ինչպիսի միջոցներէ դիմած են իրենց
վրէժ լուծելու համար): (0,15 սանթիմ)
20 սանթիմ:

ՅՆՈՐԷՆ—ԻՄԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՄԱՐՍԷԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեան
Le Gérant: François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie du Midi